

РЕШЕНИЕ

№ 273

гр. София, 18 юли 2013 г.

В И М Е Т О Н А Н А Р О Д А

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република България, Наказателна колегия, II н.о., в съдебно заседание на двадесет и девети май две хиляди и тринадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Лиляна Методиева

ЧЛЕНОВЕ: Биляна Чочева

Теодора Стамболова

при секретар Кристина Павлова
и в присъствието на прокурора Явор Гебов
изслуша докладваното от съдията Лиляна Методиева
н.дело № 728/2013 год.

Производството по чл. 346 т.1 от НПК е образувано по касационни жалби на подсъдимия И. В. И. изготвени от защитниците му адв. Д. В. и адв. Х. Х. и от баща му В.С. И. против въззивно решение № 326 от 28.01.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 354/2011 год. на Софийски апелативен съд.

В двете жалби бланкетно се поддържат всички касационни основания по чл. 348 от НПК, но по същество се развиват доводи за допуснати нарушения на процесуалните правила, довели до осъждането му в отклонение с изискването по чл. 303 ал.2 от НПК и се иска въззивното решение да бъде отменено и да бъде оправдан.

В съдебно заседание жалбоподателят и защитниците му поддържат жалбите по изложените в тях съображения.

Гражданската ищца и частна обвинителка изразява становище жалбата да бъде оставена без уважение.

Представителят на Върховната касационна прокуратура изразява становище, че жалба е неоснователна.

Върховният касационен съд, второ наказателно отделение, като взе предвид доводите на страните и в пределите по чл. 347 от НПК изцяло провери правилността на обжалваното въззивно решение, за да се произнесе констатира следното:

С присъда от 19.12.2009 год. постановена по НОХ дело № 5/2009год. Софийският градски съд е признал подсъдимия И. В. И. за виновен в това, че на неустановена дата в периода от 6.12.2007 год. до 2.03.2008 год. в гр. София умишлено умъртвил К. К.А. по особено мъчителен за нея начин, поради което и на основание чл. 116 ал.1 т.6 във вр. с чл. 115 и чл. 54 от НК го е осъдил на седемнадесет години лишаване от свобода.

С присъдата съдът е уважил гражданския иск на М.Г.А., като е осъдил подсъдимия да ѝ заплати сумата 70 000лв. обезщетение за претърпени неимуществени вреди от смъртта на нейната дъщеря.

С въззивно решение № 326 от 28.01.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 354/2011 год. Софийският апелативен съд е изменил присъдата, като в наказателната част е признал подсъдимия за виновен в това, че е извършил деянието през нощта на 22/23.12.2007 год. и е увеличил размера на наказанието лишаване от свобода от седемнадесет години на седемнадесет години и шест месеца, а в гражданската част е увеличил размера на присъденото в полза на пострадалата обезщетение от 70 000лв на 100 000лв. Потвърдил е присъдата в останалата част.

Касационната жалба е неоснователна.

Оплакването за неправилно приложение на материалния закон се мотивира с осъждането на подсъдимия за деяние, което не е извършил и с неправилна квалификация на установените по делото факти. Доводите на защитниците най-общо се свеждат до това, че по въпроса за авторството на деянието, времето, мястото и механизма на причиняване на съставомерния резултат и психическата годност на подсъдимия да носи наказателна отговорност, първоинстанционният съд е достигнал в отклонение със задължението си по чл. 14 от НПК и с принципното изискване по чл. 303 от НПК, като го е признал за виновен при отсъствие на преки доказателства и необективен анализ на събраните недостатъчно годни коствени доказателства, а въззивната инстанция е възприела този неправилен подход. С тях по същество се релевира неизпълнение задължението на съда по чл 14, чл. 107 и чл. 339 ал.2 от НПК. Оплакването не намира опора в данните по делото и е неоснователно.

Делото е разгледано повторно от Софийския апелативен съд след като Върховният касационен съд с решение № 553 от 7.04.2011 год. е отменил постановена от въззивната инстанция оправдателна присъда. В своето отменително решение касационният състав е констатирал, че доказателствата, подкрепящи обвинението практически са игнорирани,

а данните от тях заменени с разсъждения и умозаклучения, в разрез с правилата на формалната логика. Посочил е кои принципни норми на НПК са нарушени и е дал конкретни указания за отстраняването на нарушенията, а не тенденциозно за осъждане на подсъдимия, в какъвто смисъл са доводите в жалбата. При повторното разглеждане на делото въззивният състав е изпълнил задължителните по смисъла на чл. 355 ал.1 т.2-3 от НПК указания. Назначил е комплексна седморна съдебно-психиатрична и съдебно психологична експертиза със задача да даде заключение за психическото състояние на подсъдимия и възможността му да участва в наказателното производство, допуснал е повторен разпит на св. Е.М. Вещите лица са представили своето писмено заключение/л.288-340 от въззивното производство/, изготвено след експертно изследване и наблюдение на подсъдимия в продължение на 30-дневен срок в стационарни условия и след запознаване с цялата му медицинска документация. В съдебното следствие на 29.06.2012 год. експертното заключение е изслушано и вещите лица са отговорили на допълнително поставените им въпроси.

За да постанови съдебният си акт съдът е извършил самостоятелна цялостна проверка на протестираната и обжалвана осъдителна присъда, като и в изпълнение на указанията дадени му в отменителното решение на ВКС е направил самостоятелен анализ на събраните в първата инстанция доказателства и тези, които допълнително е събрал в проведеното съдебно следствие, без да ги кредитира избирателно и “произволно да изопачава” съдържащата се в тях информация. Изводите, които е направил, че доказателствената съвкупност е достатъчна за изясняване на обстоятелствата включени в предмета на доказване, не са произволни. Много внимателно и задълбочено е оценил поотделно и в логическата им връзка всички доказателствени източници и в резултат на извършената самостоятелна аналитична дейност не е имал основание да направи от тях различни фактически и правни изводи. Възприел е фактическите констатации на решаващия съд, че през месец октомври 2005 год. подсъдимият и пострадалата заживяли в апартамента на подсъдимия, че съвместният им живот бил съпътстван с чести конфликти, че вечерта на 22/23.12.2007 год. двамата се прибрали и си легнали, че в един момент подсъдимият притиснал с ръце гърлото ѝ, а с тялото и краката си гърдния ѝ кош и я умъртвил, че в началото оставил тялото в леглото, а след това го увил в одеяло и мокет и го изнесъл на балкона, а на 2.03.2007 год. го поставил в два найлонови чувала и го изхвърлил в контейнер за смет, където същия ден било открито.

Тези факти и обстоятелства, включени в предмета на доказване по чл. 102 от НПК относно извършеното деяние, времето, мястото, механизма на причиняване на съставомерния резултат и авторството

на подсъдимия не са лишени от доказателствена основа и не са направени въз основа на недопустими предположения, при едностранчив анализ на доказателствата, без да се търси вътрешната връзка между тях, както се поддържа от жалбоподателя. Изяснени са при разглеждане на делото в двете предходни съдебни инстанции с неговото и на защитниците му активното участие, като са им осигурени равни условия за състезателност в процеса и без ограничения в доказателствените искания, свързани с обстоятелствата включени в предмета на доказване. Процесът на доказване е бил значително усложнен от липсата на преки доказателства, които да свържат подсъдимия с причиняването на телесните травми на пострадалата К. А., довели до леталния изход и от откриването на трупа продължително време след умъртвяването. Налице са обаче признания на подсъдимия и цяла поредица от коствени доказателства, съдържащи се в събрани по реда на процесуалния закон доказателствени средства, които оценени в тяхното логическо единство и взаимна връзка водят до направения по делото извод, че намерения в контейнера за смет труп е на К. А., че причината за смъртта е механична асфикция с притискане в областта на шията и гръдния кош, че тези действия са извършени от подсъдимия в апартамента му, който двамата са обитавали и във времето съобщено от него.

Неоснователен е довода, че въззивният състав без основание е включил в годната доказателствена съвкупност обясненията, които е дал в досъдебното производство пред съдия по реда на чл. 222 от НПК и това е довело до осъждането му в нарушение по чл. 116 от НПК. Обясненията на подсъдимия са допустимо доказателствено средство и когато разпита е проведен по надлежния процесуален ред, а в конкретния случай той не е нарушен, законосъобразно са приобщени към доказателствените материали. Подсъдимият е разпитан в присъствието на назначен служебен защитник, не е възразил относно участието му в процеса и е установил достатъчно факти, които го свързват с деянието и водят до еднозначен и категоричен извод за авторството му. Действително в тези обяснения не е направил признания, че е извършил действията по нейното умъртвяване, но фактът, че телесните увреждания са причинени от него не е приет за доказан въз основа на недопустимо предположение. Признатите от него факти, че в този период само двамата са живеели в апартамента, че на 22/23.12.2007 год. се прибрали заедно и легнали да спят, а когато сутринта се събудил разбрал, че тя лежи мъртва до него, опитал се да я съживи, след което я оставил в леглото и я държал там до поставянето на трупа в черните найлонови чували, взети от гардероба до пералнята и изхвърлил тялото в контейнера за смет, са оценени в съвкупност с

останалите събрани по реда на НПК доказателства, без да е нарушена забраната присъдата да се основава само на признанията на подсъдимия. Налице са достатъчно други доказателства, за които не се твърди, че са събрани в отклонение с изискването на процесуалния закон и от които е направен логически извод, че пострадалата не е умъртвена от друго лице и на друго място и след това оставена в леглото на подсъдимия. В този смисъл не е превратно оценено заключението на тройната съдебно медицинската експертиза на труп № 238/2008 год., изготвена от вещите лица И., Г. и Х., чиято професионална компетентност не е оспорена. В писменото си заключение, защитено в съдебното следствие, са дали пълни, ясни и научно обосновани отговори на интересуващите процеса въпроси относно причинените телесни увреждания, възможността при тях да се извършват целенасочени действия и непосредствената причина за смъртта. Правилно са изтъкнати и резултатите от подробно изследваните вещи и биологични следи, открити при извършените претърсвания в дома на подсъдимия и върху тялото на пострадалата. Под страх от наказателна отговорност и при отсъствие на съмнение за липса на компетентност вещото лице И. К. е дал категорично заключение, че част от намерените и иззети от дома на подсъдимия косми са от главата и половата област на трупа и са с ясно изразени следи от лизация в областта на кореновия край. Експертът е отговорил на възражението, че е възможно получаване приживе лизация на косми при различни болестни процеси в организма и научно е обосновал извода си, че изследваните косми са могли да се отделят само от тяло, в което вече протичат послесмъртни процеси.

Неоснователен е наведения довод, че по делото е останал неизяснен въпросът за принадлежността на открития в контейнера труп. Той е стоял на вниманието на всички предходни инстанции, включително и пред ВКС и в пълен синхрон с доказателствата по делото е получил убедителен отговор, като са изложени пространни и основани на данните по делото съображения, които и настоящият състав споделя. Извършената ДНК експертиза за установяване родителски произход е достатъчно надежден способ за идентификацията на намерения труп и несъгласието на защитата с резултата от изследването не е основание за отхвърляне на експертното заключение или за проверката му с други доказателствени средства. Трупът на пострадалата е идентифициран по безспорен и категоричен начин, като не са налице факти и обстоятелства които да поставят под съмнение коректността на експертните изводи, основаващи се на научните постижения. Доколкото се твърди, че изследването би могло да бъде опорочено поради противоречивите сведения за зъбния статус на К. А., водещи до съмнение, че нейни

зъби са били обект на ДНК изследване и съпоставяне с ДНК профила на М. А., какъвто довод е поддържан пред предходните инстанции, той също е получил законосъобразен отговор.

Въпросът за психическата годност на подсъдимия да носи наказателна отговорност за деянието си е поставян при разглеждане на делото в досъдебното производство и пред предходните съдебни инстанции и е разрешен в съответствие с доказателствата, събрани и проверени лично от съда, една част и по негово искане. В досъдебното производство е назначена тройна психологично-психиатрична експертиза от вещите лица психиатри д-р К. и д-р Т. и от психолог З. В своето писмено заключение, изготвено след запознаване с медицинската документация и снемане на анамнестични данни от обвиняемия и родителите му и потвърдено в съдебното следствие на 17.07.2009 год. вещите лица са установили, че интелектуалното му развитие е в границите на нормата, не страда от същинсто психическо заболяване, което може да бъде приравнено към продължително или краткотрайно разстройство на съзнанието, а характеровите му особености не стигат до степен на личностово разстройство. След изслушване на това заключение подсъдимият е настанен за диагностично уточняване и евентуално лечение в Психиатричното отделение в СБАЛЛС към затвора гр. Ловеч и е назначена нова комплексна съдебно-психиатрична, психологична и неврологична експертиза. Тази експертиза изпълнена от нови вещи лица д-р Митев – Психиатър, д-р Др. - невролог и И.-психолог е изготвила писмено заключение, което е защитила в съдебното следствие и също е категорична, че при подсъдимия са налице смесено личностово разстройство и симулация на психично заболяване, разполага с психическа годност да разбира свойството и значението на своите постъпки и да ги ръководи и е в състояние да участва адекватно и пълноценно в наказателното производство. Това заключение е оспорено от защитата по съображения, че експертите не са наблюдавали непрекъснато подсъдимия, а само по време на прилаганите интервюта и тестове. При повторното разглеждане на делото по повод представени писмени доказателства от защитата имащи отношение към изясняване на въпроса за актуалното психическо състояние на подсъдимия и възможността му да участва в наказателното дело, е допуснато назначаването и изслушването на седморна съдебно психиатрична експертиза. Тя е възложена на вещите лица д-р М., д-р Н., д-р В., д-р П., д-р Г. и психолозите И. и В., които са изготвили писмено заключение и са потвърдили изводите си в съдебното следствие, че е с нормален интелект и не е налице болестно разстройство, което да покрива критериите за краткотрайно или продължително разстройство на съзнанието по смисъла на НК. Вещите

лица притежават необходимите експертни знания, заключенията си са дали под страх от наказателна отговорност и след като са се запознали с цялата налична медицинска документация и експертно са изследвали подсъдимия, поради което е неоснователно оплакването, че категоричното им заключение е в противоречие с действителните данни за личността и психическото здраве на подсъдимия. Експертните заключения на всички изслушани експертизи са изготвени по начин, който не дава основания съдът да упражни правомощията си по чл. 154 ал.2 от НПК, като не се съгласи с изводите им, а такова основание не е неудовлетвореността на подсъдимия и защитата му от получените отговори. Между всички изслушани заключения не съществува противоречие по въпроса за психическата годност на подсъдимия, което да поставя под съмнение правилността им, поради което неоснователно се поддържа, че въззивният състав без основание се е предоверил на експертните им мнения. Включването на част от вещите лица изготвили тройната съдебно психиатрична експертиза в състава на разширената такава, не е основание да се приеме, че задачата не е изпълнена добросъвестно и последните експерти са били по някакъв начин обвързани от даденото в предходното заключение мнение. В тази връзка следва да се посочи, че правилността на заключението на тройната съдебно психиатрична експертиза е оспорена не поради липса на компетентност, а защото вещите лица не са имали непрекъснати контакти с освидетелствувания по време на целия му престой в лечебното заведение, което обективно не е било възможно.

Извън довода за осъждането му без доказателства от жалбоподателя не се поддържат други конкретни оплаквания за нарушение или неправилно приложение на материалния закон, на които настоящата инстанция е длъжна да отговори. При възприетите от въззивната инстанция фактически обстоятелства е направен законосъобразен извод, че съставът на престъплението умишлено убийство е осъществен от обективна и субективна страна. С оглед установения от вещите лица И., Г. и Х. механизъм на причиняване на резултата, а именно притискане с ръце в областта на шията, довело до двустранно счупване на рогчетата на щитовидния хрущял, при който леталния изход не е настъпил бързо и е бил свързан с изживяване на мъчителни болки, правната квалификация е точно определена и е прието квалифициращото обстоятелство “особено мъчителен за пострадалата начин”.

Оплакването за постановяване на въззивното решение при наличието на касационното основание по чл. 348 ал.1т.2 от НПК се мотивира основно със съображения, на които беше отговорено във връзка с приложението на материалния закон, поради което проверката

за допуснати съществени нарушения на процесуалните правила следва да се ограничи до наличието на нарушения от категорията на посочените в чл. 348 ал.3 от НПК, за които съдът следи служебно и без да е сезиран с конкретни доводи. По делото основания за служебна намеса не са налице. Досъдебното производство и производството пред двете решаващи съдебни инстанции са проведени в съответствие с изискванията на процесуалния закон, без да са допуснати каквито и да било нарушения, а още по-малко съществени нарушения, довели до ограничаване на правата му. Узнал е в досъдебното производство и от обвинителния акт в извършването на какво престъпление се обвинява, разяснени са му процесуалните права и му е предоставена възможност да ги упражни. В съдебната фаза на процеса лично и чрез защитниците си е участвал много активно при събирането и проверката на доказателствата, като не е ограничен в правото си да поставя въпроси на свидетелите и вещите лица. Въззивната инстанция, която е сезирана и с негова жалба, в която е поддържано оплакване за необоснованост и е направено искане за отмяна на осъдителната присъда и за оправдаване, изцяло е проверила правилността на невлязлата в сила присъда. Подробно е обсъдила доводите му, като в мотивите на въззивното решение, изготвено в съответствие с изискването по чл. 339 ал.1 от НПК е изложила убедителни съображения, поради които е приела, че правилно е осъден с присъдата. Приела е, че неправилно е преценено като обстоятелство, което утежнява наказателното положение на тежестта на извършеното деяние и е мотивирала решението си за възприемане искането на представителя на обвинението за утежняване на наказателното положение. С конкретизирането на датата на извършване на деянието не го е осъдила по обвинение, за което не се е защитавал, защото тя се обхваща от посочения в обвинителния акт период, поради което и този довод е неоснователен.

Оплакването за явна несправедливост на наказанието е неоснователно. То се мотивира със съображения, които имат значение за ангажиране на наказателната отговорност, а не за нейния размер. Липсата на извършено деяние има за последица оправдаване на подсъдимия, а не смекчаване на наказателното положение. При установената фактическа обстановка и приложен материален закон, определеното за изтърпяване от въззивната инстанция наказание в размер на седемнадесет години и шест месеца не е явно несправедливо завишено. Индивидуализирано е в рамките на закона, в средния размер предвиден по най-леката артернатива за престъплението без да е подценено значението на обстоятелствата по чл. 54 от НК, които смекчават наказателното положение. Извършеното деяние не разкрива по-ниска степен на обществена опасност в сравнение с типичната за

този вид престъпления. Деецът, през призмата на извършеното деяние, също не може да се прецени като личност с ниска степен на обществена опасност и най-вече с оглед поведението му след умъртвяването на жената, с която е живеел съвместно. Изтърпяването на наказание в приетия от въззивната инстанция размер е необходимо, както за неговото поправяне и превъзпитание, така и за оказване на предупредително и възпиращо въздействие върху останалите членове на обществото.

Размерът, в който е уважен от въззивната инстанция гражданския иск не е определен в отклонение с принципа за справедливост, залегнал в разпоредбата на чл. 52 от ЗЗД, независимо че изложените съображения от решаващите съдебни състави не могат да бъдат споделени в отделни части. За определяне паричния еквивалент на претърпяните от пострадалия неимуществени вреди са от значение не имущественото състояние на лицето, което ги дължи, както е прието по делото, а действително изживяните от пострадалия болки, мъка и страдания. Законодателят при липсата на друг обективен критерий за определянето им е предоставил на съда да ги определи по справедливост, като се ръководи от своя професионален опит. В конкретният случай принципът за справедливост не е нарушен, присъдената сума е достатъчна да обезщети пострадалата за действително изживяната мъка от загубата на нейната дъщеря и не е определена в отклонение с практиката на съдилищата по този вид дела в настоящата икономическа обстановка.

По изложените съображения настоящият състав при второ наказателно отделение на Върховния касационен съд приема, че при постановяване на въззивното решение на Софийски апелативен съд не са допуснати поддържаните от жалбоподателя нарушения и следва да бъде оставено в сила, поради което и на основание чл. 354 ал.1т.1 от НПК

Р Е Ш И:

Оставя в сила въззивно решение № 326 от 28.01.2013 год. постановено по ВНОХ дело № 354/2011 год. по описа на Софийски апелативен съд, с което е изменена присъда от 19.12.2009 год. постановена по НОХ дело № 5/2009 год. по описа на Софийски градски съд.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

